**Рішення**
**разової спеціалізованої вченої ради**
**про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії БАНДУРА Василь Васильович, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Подільський державний аграрно-технічний університет за спеціальністю Ветеринарна медицина та здобув кваліфікацію магістра ветеринарної медицини, працює лікарем ветеринарної медицини у ветеринарній клініці "Doctor Vet" м. Чернівці, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Ветеринарна медицина.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом в.о. ректора Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Кам'янець-Подільський, від 04 червня 2026 року № 117, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Юлії ГОРЮК, докторки ветеринарних наук, доцентки, професорки кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії, закладу вищої освіти «Подільський державний університет».

Рецензента – Олександра БОДНАРА, кандидата біологічних наук, доцента, асистента кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії Закладу вищої освіти «Подільський державний університет».

Офіційних опонентів – Людмили ТАРАСЕНКО, докторки ветеринарних наук, професорки, професорки кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. професора В. Я. Атамася Одеського державного аграрного університету;

Миколи РАДЗИХОВСЬКОГО, доктора ветеринарних наук, професора, професора кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Романа САЧУКА, доктора ветеринарних наук, професора, професора кафедри олімпійського та професійного спорту, туризму та рекреації Рівненського державного гуманітарного університету,

на засіданні 04 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина Василю БАНДУРІ на підставі публічного захисту дисертації «Клініко-патогенетичні особливості маститу корів з урахуванням поліморфізму гена BoLA-DRB3» за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Дисертацію виконано у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Кам'янець-Подільський.

Науковий керівник – Тетяна СУПРОВИЧ, докторка сільськогосподарських наук, професорка, завідувачка кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України Закладу вищої освіти «Подільський державний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 року (зі змінами). Дисертація має чітку логічну структуру та складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів досліджень, результатів досліджень, аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел та додатків. Структура, зміст, обсяг та оформлення дисертаційної роботи відповідають встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, із них 1 стаття у виданнях проіндексованих у базах даних Scopus/WoS: 5 статей у фахових наукових виданнях України (категорія Б), 2 статті. у закордонних виданнях, 3 праці – у матеріалах конференцій.

1. Suprovych, T. M., Salyha, Yu. T., Suprovych, M. P., Fedorovych, Ye. I., Fedorovych, V. V., Laiter-Moskaliuk, S. V., Tokarchuk, T. S., & **Bandura, V. V.** (2024). Genetic diversity of the Ukrainian black-and-white dairy breed population by the BoLA-DRB3 gene under the effect of Holsteinization. Cytology and Genetics, 58, 560–571. https://doi.org/10.3103/S0095452724060100

2. Suprovych, T. M., Suprovych, M. P., **Bandura, V. V.**, & Chornyi, I. O. (2023). Генетичні дослідження великої рогатої худоби на основі ДНК-маркерів. Podilian Bulletin: Agriculture, Engineering, Economics, 38, 192–202. https://doi.org/10.37406/2706-9052-2023-1.29

3. **Bandura, V. V.,** & Suprovych, T. M. (2025). Ordering of alleles "without specific nomenclature" of BoLA-DRB3 exon 2 gene obtained by PCR-RFLP. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Ґжицького, 27(103), 88–96. https://nvlvet.com.ua/index.php/agriculture

4. **Bandura, V. V.**, & Suprovych, T. M. (2025). Генетичний профіль української червоної молочної породи за геном BoLA-DRB3. Науково-технічний бюлетень Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних лікарських засобів та кормових добавок та Інституту біології тварин, 26(2), 23–32. https://doi.org/10.36359/scivp.2025-26-2.03

5. **Bandura, V. V.**, & Suprovych T. M. (2026). Clinical and biological significance of DNA markers in mastitis in cows of the Ukrainian Red Dairy breed. *Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences*, *9*(1), 8–14. https://doi.org/10.32718/ujvas9-1.02

6. **Бандура, В. В.**, & Супрович, Т. М. (2026). Паратипові чинники маститу корів в умовах фермерського господарства. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка, 50, 282–288 https://doi.org/10.37406/2706- 9052-2026-1-39

7. Suprovych, T., **Bandura, V.**, Chornyi, I., & Perehniak, Y. (2023). BoLA-DRB3 gene's polymorphism of Ukrainian cattle breeds in relation to mastitis. In Management of the genetic fund of animals: Problems, solutions, outlooks (pp. 434–444). PrintCaro. https://doi.org/10.61562/mgfa2023.58

8. Suprovych, T., **Bandura, V.** Laiter-Moskaliuk, S., & Tokarchuk, T. (2023). Biodiversity of world and Ukrainian cattle breeds by BoLA-DRB3 gene. In Biodiversity of agricultural plants and animals, their conservation and perspectives (pp. 245–250).

9. **Бандура В. В.** (2024). Оцінка генетичного біорізноманіття українських порід великої рогатої худоби за індексом Шенона та поліморфізмом гена BoLADRB3. У Біологія тварин: Тези доповідей XXII Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих вчених, присвяченої 75-річчю від дня народження доктора ветеринарних наук, професора, члена-кореспондента НААН Р. Федорчука (19–20 вересня 2024 р., м. Львів, Україна) (т. 26, № 3, с. 132). Retrieved from: https://aminbiol.com.ua/images/Journal/2024/3/AB_2024_26_3_5_conference.pdf

10. **Бандура В. В.**, Супрович Т. М., & Супрович М. П. (2024). Порівняння генетичного різноманіття порід великої рогатої худоби за геном BoLA-DRB3. Зміна клімату та її наслідки для тваринництва і ветеринарної медицини: наукові 18 підходи та інноваційні рішення: Збірник матеріалів Міжнародної науковопрактичної конференції (10–11 жовтня 2024 р., Одеса) (с. 17–19). ІКОСГ НААН. http://188.190.33.55:7980/jspui/handle/123456789/13853

11. **Бандура В. В.**, Супрович Т. М., & Супрович М. П. (2025). Biodiversity of cattle breeds by the BoLA-DRB3 gene. Зміна клімату та її наслідки для тваринництва і ветеринарної медицини: наукові підходи та інноваційні рішення: Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 жовтня 2025 р., Одеса) (с. 17–19). ІКОСГ НААН.

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти та висловили власну оцінку дисертаційної роботи та зауваження:

Голова ради, Юлія ГОРЮК, звернула увагу на актуальність теми обраного наукового дослідження. Дисертація є повністю завершеною, самостійною науковою працею, яка має вагоме теоретичне та практичне значення і за змістом та оформленням цілковито відповідає спеціальності 211 Ветеринарна медицина. Здобувач продемонстрував високий рівень

підготовки, впевнено представив результати дослідження та вичерпно відповів на всі запитання. Робота вирізняється логічною послідовністю викладу та значним обсягом експериментальних даних, які пройшли належну статистичну обробку. Наочне представлення результатів у вигляді таблиць, рисунків та діаграм суттєво підвищило якість сприйняття наукового матеріалу. Заслухавши доповідь здобувача, результати дискусії та підсумки таємного голосування, ми маємо всі підстави для ухвалення позитивного рішення.

Рецензент Олександр БОДНАР відзначив, що загальний аналіз роботи свідчить про її актуальність та високий науковий рівень автора, певне теоретичне й практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, достатньо повно викладені в опублікованих наукових працях. Рецензент вважає, що рецензована дисертаційна робота Бандури В. В. на тему: «Клініко-патогенетичні особливості маститу корів з урахуванням поліморфізму гена BoLA-DRB3», оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій», за змістом, актуальністю, науковою новизною, ступенем обґрунтованості висновків і пропозицій є завершеною науковою працею та відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор заслуговує на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина». Поряд із безумовно позитивною оцінкою роботи, рецензент звернув увагу на вичерпні відповіді здобувача на окремі зауваження наведені в рецензії до дисертаційної роботи. Наведені зауваження не мають принципового характеру, не зменшують наукової та практичної цінності виконаної роботи і можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

Офіційний опонент Людмила ТАРАСЕНКО відзначила, що дисертаційна робота Василя БАНДУРИ має незаперечну наукову цінність,

написана послідовно, має логічний зв'язок, а викладені результати досліджень автор уміло аналізує. Результати роботи можуть бути використані у практиці ветеринарної медицини для підвищення ефективності діагностики, лікування та профілактики маститу у корів. Запропоновано використання визначення поліморфізму гена BoLA-DRB3 як додаткового критерію прогнозування ризику розвитку маститу, що дає змогу своєчасно виявляти тварин із підвищеною сприйнятливістю до захворювання. Обґрунтовано доцільність урахування генетичних особливостей організму при виборі лікувальних заходів, що сприяє підвищенню їх ефективності, скороченню тривалості лікування та зменшенню економічних втрат. Практичне значення отриманих результатів підтверджено актом впровадження у виробництво від 6.02.2026 року. Результати роботи використовуються в навчальному процесі при підготовці фахівців ОР «Магістр» за напрямом ветеринарна медицина за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького та Інституті біології тварин НААН, м. Львів. Дисертант засвідчив високий рівень володіння методами наукових досліджень, що підтверджується використанням сучасних клінічних, мікробіологічних, гематологічних, біохімічних, імунологічних, молекулярно-генетичних та статистичних методів досліджень, достатньою кількістю виконаних експериментів. Істотних зауважень до тексту дисертації та виконаних досліджень немає. Водночас, незважаючи на дрібні огріхи, дисертація є закінченою науковою роботою. Наявні окремі зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення виконаної роботи. Вони не знижують актуальність, наукову новизну та практичну значимість дисертації.

Офіційний опонент Микола РАДЗИХОВСЬКИЙ загалом висловив позитивну оцінку дисертаційної роботи. Застосовані здобувачем методики відповідають завданням, поставленими перед дисертантом і дають можливість провести дослідження з використанням сучасних методів на високому науковому рівні. Висновки наукової роботи, пропозиції виробництву повністю обґрунтовані і відповідають отриманим результатам власних досліджень дисертаційної роботи. Науковою новизною дисертаційної роботи Василя БАНДУРИ є визначення алелі гена

BoLA-DRB3 для корів молочних порід асоційовані з захворюваністю та резистентністю до маститу. Автором вперше визначено ДНК-маркери на основі алелів гена BoLA-DRB3 асоційовані із захворюваністю на мастит корів української червоної молочної породи. Зі стійкістю до захворювання асоціюється алель BoLA-DRB3*28, зі схильністю – BoLA-DRB3*26, а при наявності алелів гена BoLA-DRB3.2*26 і *24 у корів української чорно-рябої молочної породи виникають клінічний і субклінічний мастит. Василь Васильович вперше вказав, що патогенез маститу корів слід розглядати з позицій взаємодії генетичних факторів і доводить, що наявність алелів BoLA-DRB3.2*24 і *26 зумовлює особливості перебігу запального процесу та відновлення організму. Отримані ним результати є високо інформативними та достовірними, оскільки отримані на достатній кількості тварин з використанням ефективних методів досліджень. Дисертантом вдало виконано порівняння одержаних даних із результатами інших дослідників, які наведенні у 4 розділі дисертації «Аналіз та узагальнення результатів досліджень», який займає 29 сторінок комп'ютерного тексту. Дисертаційна робота Василя БАНДУРИ на тему: «Клініко-патогенетичні особливості маститу корів з урахуванням поліморфізму гена BOLA-DRB3» відповідає вимогам ДАК України: проведена значна наукова та організаційна робота, обрана актуальна тема досліджень, наукові дослідження проведені на високому методичному рівні, що дало можливість отримати цінні наукові результати, які мають теоретичне та практичне значення для фахівців ветеринарної медицини. Водночас дисертаційна робота має незначні недоліки, деякі зауваження та побажання, на які дисертант дав вичерпні та обґрунтовані пояснення. Тому, не зважаючи на окремі незначні недоліки, дисертаційна робота справила позитивне враження. Виявлені нами окремі зауваження не є принциповими і не зменшують наукової цінності та проблемного значення дисертаційної роботи. Загалом вважаємо, що автор дисертації зробив істотний внесок у розвитку мікробіології, вірусології і епізоотології.

Офіційний опонент Роман САЧУК позитивно оцінив дисертаційну роботу і зробив акцент на тому, що наукове значення дисертаційної роботи полягає у поглибленні сучасних уявлень щодо клініко-патогенетичних механізмів розвитку маститу у корів з урахуванням поліморфізму гена BOLA-DRB3. Автором встановлено

асоціації окремих алельних варіантів цього гена зі схильністю та резистентністю до захворювання, визначено їх вплив на особливості перебігу патологічного процесу, стан клітинної й гуморальної ланок імунітету та ефективність комплексного лікування. Отримані результати розширюють наукові знання щодо ролі генетичних чинників у розвитку маститу та формують теоретичне підґрунтя для подальших досліджень у галузі ветеринарної імуногенетики й персоналізованої ветеринарної медицини. Результати дослідження узагальнені у висновках, які повністю відповідають поставленим завданням і логічно випливають із наведених експериментальних даних. Запропоновані автором пропозиції виробництву мають практичне значення та можуть бути використані для удосконалення діагностики, прогнозування, профілактики й лікування маститу корів із урахуванням поліморфізму гена BOLA-DRB3. Практична цінність дисертаційної роботи полягає у можливості використання встановлених генетичних маркерів BOLA-DRB3 під час селекційної роботи, прогнозування ризику виникнення маститу, удосконалення діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у молочному скотарстві. Запропоновані автором підходи можуть бути впроваджені у практичну діяльність лікарів ветеринарної медицини, племінних господарств, а також використані у навчальному процесі закладів вищої освіти ветеринарного профілю. У цілому позитивно оцінюючи роботу, опонент відзначив такі дискусійні моменти: 1. Доцільно було б коротко обговорити перспективи використання інших генетичних маркерів поряд із геном BoLA-DRB3 для прогнозування розвитку маститу. 2. Під час оцінки ефективності лікування варто було б детальніше обґрунтувати використання кількості соматичних клітин молока як додаткового критерію одужання. 3. У розділі аналізу результатів бажано ширше порівняти окремі отримані дані із сучасними зарубіжними дослідженнями. 4. У тексті дисертації трапляються окремі стилістичні та редакційні неточності, які не впливають на загальне позитивне враження від роботи. Водночас наведені зауваження мають дискусійний характер, принципово не впливають на наукову й практичну цінність одержаних автором результатів та не знижують загалом високої позитивної оцінки дисертаційної роботи. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані та практично цінні

результати, що вирішують важливе наукове завдання. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладення в опублікованих наукових працях повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Таким чином, дисертація на тему: «Клініко-патогенетичні особливості маститу корів з урахуванням поліморфізму гена BoLA-DRB3» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор Бандура Василь Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» галузі знань 21 «Ветеринарна медицина».

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Василю БАНДУРІ ступінь доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

**Голова разової**
**спеціалізованої вченої ради** **Юлія ГОРЮК**

Підпис Горюк Ю.В. засвідчую.
Учений секретар Кодр- О. Кобернюк